

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් ඔබට,

- බෝග වර්ගීකරණයේ අවශ්‍යතාව හා වැදගත්කම විස්තර කිරීමටත්,
- බෝග වර්ගීකරණයේ විවිධ නිර්ණායක හඳුනා ගැනීමටත්,
- විවිධ නිදර්ශන ඇසුරෙන් විද්‍යාත්මක බෝග වර්ගීකරණය පැහැදිලි කිරීමටත්,
- කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ගීකරණයේ දී යොදා ගන්නා විවිධ නිර්ණායක පැහැදිලි කිරීමටත්

නිපුණතාව ලබාගත හැකි වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන උද්භිද උද්‍යානයක් හෝ කෘෂිකාර්මික ප්‍රදර්ශනයක් හෝ ගොවි පොළක් හෝ නැරඹූ අවස්ථාවක් සිහිපත් කර ගනිමු. එහි දී විවිධත්වයෙන් යුත් බෝග විශාල සංඛ්‍යාවක් කිසියම් කාණ්ඩ හෝ ගොනු වශයෙන් පිහිටුවා ඇති බව ඔබ නිරීක්ෂණය කරන්නට ඇත. එසේ කිසියම් පිළිවෙලකට අනුව සමාන ලක්ෂණ ඇති බෝග එකිනෙකට ආසන්නව වගාකර තිබීම එම ස්ථාන තරඹන අයට මෙන්ම ඒවා සංවිධානය කරන අයට ද පහසුවකි. මෙසේ ඉගෙනීමේ හෝ බෝග වගා පාලනය කිරීමේ පහසුව සඳහා විවිධ බෝග වර්ග කාණ්ඩ කර හෝ වෙන්කර දැක්වීම බෝග වර්ගීකරණය ලෙස සරලව හැඳින්විය හැකිය.

බෝග වර්ගීකරණයේ දී එය ප්‍රධාන වශයෙන් ආකාර දෙකකට සිදු කරනු ලැබේ.

- කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ගීකරණය
- විද්‍යාත්මක බෝග වර්ගීකරණය

1.1 කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ගීකරණය

බෝග වගාවේ දී සිදු කරන විවිධ පාලන හා නඩත්තු කටයුතුවලට උචිත අන්දමට තෝරාගත් නිර්ණායක මත බෝග වර්ගීකරණය කිරීම කෘෂිකාර්මික බෝග වර්ගීකරණයයි.

එම නිර්ණායක පහත දැක්වේ.

- ප්‍රයෝජන අනුව
- වැඩෙන පරිසරය අනුව
- බෝගවල වර්ධන විලාසය අනුව
- බෝගවල වයස අනුව

● ප්‍රයෝජන අනුව බෝග වර්ගීකරණය

ප්‍රයෝජනය	බෝග කාණ්ඩය	උදාහරණ
ආහාර සඳහා	ධාන්‍ය බෝග	වී, කුරහන්, මෙතේරි, ඉදල්ඉරිඟු
	අල බෝග	බතල, මඤ්ඤෙක්කා, වැල්අල
	පලතුරු බෝග	අඹ, රඹුටන්, අන්නාසි
	එළවළු බෝග	බටු, ගෝවා, කරවිල
	මාෂ බෝග	මුං, කවිපි, උඳු
	කුළුබඩු බෝග	කහ, මිරිස්, ගම්මිරිස්
	කොළ එළවළු	කංකුන්, ගොටුකොළ, සාරණ
කාර්මික කටයුතු සඳහා	කෙඳි බෝග	හණ, කපු, ජූටි,
	තෙල් බෝග	තල, එඬරු, සූරියකාන්ත
	සීනි නිස්සාරක බෝග	උක්, බීට්, තල්
අපනයනය සඳහා	වැවිලි බෝග	පොල්, රබර්, තේ
	අපනයන ආර්ථික බෝග	ගම්මිරිස්, කුරුඳු, පුවක්
	කැපුම් මල්	ඇන්කුරියම්, ඕකිඩ්, ජර්බෙරා
	විසිතුරු පත්‍රික ශාක,	මීවන, පත්‍රික ඇන්කුරියම් , ක්‍රෝටන්
	වෙනත් බෝග	කෙසෙල්, අන්නාසි, කිරිඅල
ඖෂධ සඳහා	ඖෂධ බෝග	හාතාවාරිය, නෙල්ලි, ඉඟුරු
දූව සඳහා	දූව බෝග	තේක්ක, නැදුන්, මැහෝගනී
කොළ පොහොර සඳහා	කොළ පොහොර ශාක	වල් සූරියකාන්ත, ග්ලිරිසිඩියා, අඩනහිරියා
ඉඩම්වල සෝදා පාළුව වැළැක්වීම සඳහා	ආවරණ බෝග	පියුරේරියා, ඩෙස්මෝඩියම්

● වැඩෙන පරිසරය අනුව බෝග වර්ගීකරණය

බෝග වර්ගය	උදාහරණ
ගොඩබිම වැඩෙන බෝග	අඹ, පොල්, බෝංචි
ජලාශ්‍රිතව වැඩෙන බෝග	චී, කොහිල, කංකුන්
ශුෂ්ක පරිසරයේ වැවෙන බෝග	තල, කුරහන්, බඩඉරිඟු
උඩරට වැවෙන බෝග	පෙයාර්ස්, ස්ට්‍රෝබෙරි, මල්ගෝවා
පහතරට වැවෙන බෝග	බුලන්, රඹුටන්, පොල්
තෙත් කලාපයේ වැවෙන බෝග	රබර්, අන්නාසි, වැල්දෙඩම්

● ශාකවල වර්ධන විලාසය අනුව බෝග වර්ගීකරණය

බෝග වර්ගය	උදාහරණ
පැළෑටි (Herbs)	බණ්ඩක්කා, අන්නාසි, මිරිස්
පඳුරු (Shrubs)	කෝපි, දෙළුම්, කුරුඳු
ගස් (Trees)	පොල්, රඹුටන්, තේක්ක

● බෝගවල ජීවන චක්‍රය සම්පූර්ණ කිරීමට ගතවන කාලය (බෝගයේ වයස) අනුව වර්ගීකරණය

බෝග වර්ගය	උදාහරණ
වාර්ෂික බෝග	සෝයා බෝංචි, මෑ, මිරිස්, බණ්ඩක්කා, කරවිල
බහුවාර්ෂික බෝග	පොල්, රබර්, ගම්මිරිස්, රඹුටන්, අඹ

1.2 විද්‍යාත්මක බෝග වර්ගීකරණය

වෙළඳපොළ නිරීක්ෂණය කරන ඔබට එහි විවිධ බෝග වර්ග මෙන්ම එකම බෝගයේ වුව ද විවිධ ප්‍රභේද දැකිය හැකි ය. විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණයේ දී පදනම් කරගනු ලබන්නේ ශාකවල උද්භිද විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ (පුෂ්ප, කඳ, පත්‍ර හා මුල් ආදියේ) ය.

දැනට පිළිගත් විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණය ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ කැරෝලස් ලිනේයස් (Carolus Linnaeus) නම් ස්වීඩන් ජාතික විද්‍යාඥයා විසිනි.

කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල දී වඩාත් වැදගත් වන්නේ බෝග කුල, ගණ හා විශේෂ ලෙස බෙදා දක්වා ඇති මෙම විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණයයි. එක් බෝග කුලයක් යටතේ බෝග ගණ රාශියකුත්, එක් ගණයක් යටතේ බෝග විශේෂ රාශියකුත්, එක් විශේෂයක් යටතේ බෝග ප්‍රභේද රාශියකුත් ඇත.

කුල අනුව බෝග වර්ගීකරණය

ශාක කුලය	අයත් වන බෝග
පොඵ්සියේ (Poaceae) - තෘණ කුලය	වී, බඩඉරිඟු, ඉදල්ඉරිඟු, කුරහන්, මෙනේරි, තණ හාල්
ෆැබේසියේ (Fabaceae) - රනිල කුලය	මැ, උඳු, මුං, කඩල, බෝංචි
කුකර්බිටේසියේ (Cucurbitaceae)	කරවිල, වැටකොලු, පතෝල, ලඹු
සොලනේසියේ (Solanaceae)	මිරිස්, බටු, තක්කාලි, අර්තාපල්
මැල්වේසියේ (Malvaceae)	බණ්ඩක්කා, කපු
කොන්වොල්වුලේසියේ (Convolvulaceae)	කංකුන්, බතල
අරිකේසියේ (Arecaceae)	පුවක්, පොල්, කිතුල්
බ්‍රැසිකේසියේ (Brassicaceae)	ගෝවා, අබ, සලාද
අමරිලිඩේසියේ (Amaryllidaceae)	ලූනු, ලීක්ස්, සුදු ලූනු
ඉයුෆෝබියේසියේ (Euphorbiaceae)	මඤ්ඤොක්කා, රබර්, තෙල් එඬරු
රුටේසියේ (Rutaceae)	දෙහි, දොඩම්, බෙලි, දිවුල්
අම්බලිෆරේ (Umbelliferae)	කැරට්, සුදුරු, මහදුරු, ගොටුකොළ
අනකාඩියේසියේ (Anacardiaceae)	අඹ, කජු
සින්ජිබරේසියේ (Zingiberaceae)	ඉඟුරු, කහ

විද්‍යාත්මක බෝග වර්ගීකරණය අනුව බෝගයක් හැඳින්වීමට පද දෙකක් භාවිත කෙරේ. මෙයින් මුල පදය ගණ නාමය වන අතර දෙවන පදය සුළු නාමයයි. මෙය ද්විපද නාමකරණය (Binomial Nomenclature) ලෙස හැඳින්වේ.

උදාහරණ :- පොඵ්සියේ කුලයට අයත් වී බෝගය හඳුන්වනු ලබන්නේ *Oryza sativa* L. ලෙසයි. මෙහි *Oryza* යනු ගණ නාමය වන අතර *sativa* යනු සුළු නාමයයි. විද්‍යාත්මක නාම ලිවීමේ දී ඒවා ඇල ඉංග්‍රීසි අකුරු වලින් (Italic letters) ලිවීම හෝ සාමාන්‍ය ඉංග්‍රීසි අකුරින් ලියා යටින් ඉරක් ඇදීම සම්මත ක්‍රමයයි. මෙහි අගට L. යොදා ඇත්තේ විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණයේ මූලිකයා වූ ලිනේයස් (Linnaeus) නම් විද්‍යාඥයාට ගෞරවයක් වශයෙනි.

ලෝකයේ සෑම රටක ම ඕනෑම බෝගයක් හැඳින්වීමට යොදාගන්නේ එකම නාමයකි. ඒ විද්‍යාත්මක නාමයයි.

වී

කුරක්කන්

තිරිඟු

සෝගම්

4.1 රූපය - පොළීසියේ කුලයේ බෝග

අර්තාපල්

වම්බටු

තක්කාලි

දුම්කොළ

4.2 රූපය - සොලනේසියේ කුලයේ බෝග

සියඹලා

දඹල

රටකපු

මුං

4.3 රූපය - ෆැබේසියේ කුලයේ බෝග

බණ්ඩක්කා

කපු

වද

කපු කිනිස්ස

4.4 රූපය - මැල්වේසියේ කුලයේ බෝග

1.3 බෝග වගාවේ දී බෝග වර්ගීකරණය භාවිතයට ගැනෙන අවස්ථා

- බිම් සැකසීමේ දී - විවිධ බෝග වර්ග අනුව බිම් සැකසීම විවිධාකාර වේ. අල බෝග සඳහා තරමක් වැඩි ගැඹුරට බිම් සැකසීම කළ යුතු අතර ධාන්‍ය හා රනිල බෝග සඳහා ගැඹුරට බිම් සැකසීමක් අවශ්‍ය නොවේ.

- පොහොර යෙදීමේ දී - එකම කුලයේ බෝග සඳහා එකම පොහොර මිශ්‍රණය යෙදීම පහසුවකි. උදා :- කරවිල කුලයේ බෝග සඳහා එකම පොහොර මිශ්‍රණයක් යෙදිය හැකි ය.

- බද්ධ කිරීම සඳහා ශාක තෝරා ගැනීමේ දී

- විවිධ ශාක කුල අතර බද්ධය අසාර්ථක ය.
- එක ම කුලයේ විශේෂ 2 ක් අතර බද්ධය සාර්ථක ය.

උදා :- බටු ශාකයට තක්කාලි ශාකයක් බද්ධ කිරීම

- එක ම විශේෂයේ ප්‍රභේද දෙකක් අතර බද්ධය වඩාත් සාර්ථක ය.

උදා :- දේශීය තක්කාලි ප්‍රභේදයකට වැඩි දියුණු කළ තක්කාලි ප්‍රභේදයක් බද්ධ කිරීම

- රසායනික වල් නාශක භාවිතයේ දී - රසායනික වල් නාශක භාවිතයේ දී ඒවායේ සුවිශේෂ ක්‍රියාකාරීත්වයට අමතරව බෝගවල රුපීය ලක්ෂණ ද ප්‍රයෝජනයට ගැනේ.

උදාහරණ :- වී, උක් ආදී පොළීසියේ කුලයේ බෝග වගා කර ඇති ක්ෂේත්‍රවලට තෝරා තසන වල් නාශක යෙදීමෙන් පොළීසියේ කුලයේ බෝගය ඉතිරි වී පළල් පත්‍ර හා පත් පමණක් විනාශ වේ.

- පළිබෝධ පාලනයේ දී - එකම කුලයේ බෝග එකිනෙකට ආසන්න භූමිවල හෝ එකම භූමියේ නැවත නැවත වගා කිරීමෙන් පළිබෝධ හානි වැඩි වේ. උදාහරණ ලෙස සොලනේසි යේ කුලයේ බෝග නැවත වගාව නිසා හිටුමැරීමේ රෝගය වැඩි වේ. විවිධ කුලවල බෝග වගා කිරීමෙන් පළිබෝධ පාලනය වේ.

උදාහරණ:-

- කුකර්බිටේසියේ කුලයේ බෝග වගාවෙන් පසු රනිල හෝ කෘෂිපරේසියේ කුලයේ බෝග වගා කිරීමෙන් ඉල් මැස්සාගේ හානිය පාලනය වේ.
- සොලනේසියේ කුලයේ බෝගයක් වන මිරිස් වගාවෙන් පසු කොන්වෝල්වුලේසියේ කුලයේ බෝගයක් වන බතල වගා කිරීමෙන් වල් පැළ පාලනය කළ හැකි වේ.
- සමහර අවස්ථාවල දී පළිබෝධ පාලනය සඳහා උගුල් බෝග යොදා ගැනේ. එහි දී උගුල් බෝගය ලෙස යොදා ගන්නේ වගා කරන බෝගය අයිති කුලයේ ම වෙනත් ශාකයකි. මැල්වේසියේ කුලයේ බෝගයක් වන බණ්ඩක්කා වගාවේ රතු කපු මකුණා (*Dysdercus cingulatus*) මර්ධනය සඳහා උගුල් බෝගය ලෙස එම කුලයටම අයත් කපු කිනිස්ස බෝගය යොදා ගැනේ.

මෙම පාඩම අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පසු ඔබට

- * බෝග වර්ගීකරණයේ විවිධ නිර්ණායක නම් කිරීමටත්,
- * එම නිර්ණායකවලට අනුව බෝග වර්ගීකරණය කිරීමටත්,
- * බෝග වර්ගීකරණයේ ප්‍රයෝජන විස්තර කිරීමටත්

හැකියාවක් ඇත්දැයි සිතා බලන්න.

අභ්‍යාස

1. එක්තරා වෙළෙඳපොළක පහත සඳහන් දෑ තිබුණි. බෝංචි, පැපොල්, කතුරුමුරුංගා මල්, බණ්ඩක්කා, කැරට්, ඉගුරු, සහල්, කංකුන්, සුදුලූනු, මඤ්ඤොක්කා අල, අර්තාපල්, ඉන්තල, අමු මිරිස්, පතෝල, වට්ටක්කා හා බඩඉරිඟු කරල මේවා විවිධ නිර්ණායක යටතේ වර්ගීකරණය කර දක්වන්න.
2. රසායනික පොහොර භාවිතයේ දී සහ රසායනික වල් පැළ පාලනයේ දී බෝග වර්ගීකරණය භාවිත වන අවස්ථා සඳහා නිදසුන් පෙන්වන්න.
3. සමහර බෝග කුල අතීතයේ දී හැඳින්වූ නාම වෙනුවට වර්තමානයේ වෙනස් නාම භාවිත කෙරේ. ඒ සඳහා නිදසුන් පිළිබඳව ඔබේ ගුරුතුමා සමඟ සාකච්ඡා කරන්න.

පාරිභාෂික ශබ්දමාලාව

ශාක වර්ගීකරණය	-	Plant classification
විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණය	-	Scientific classification
වාර්ෂික ශාක	-	Annual plants
බහුවාර්ෂික ශාක	-	Perennial plants
විසිතුරු ශාක	-	Ornamental plants
පැළෑටි	-	Herbs
පඳුරු	-	Shrubs